

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Ivana Hroudová

Název práce: Zkušenosti českých hostitelských rodin se zahraničními hostujícími studenty

Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Téma a cíl práce: Bakalářská práce je především teoretická a zabývá se programem AFS (American Field Service), který organizuje spojení hostitelských rodin se zahraničními studenty, respektive přijetím zahraničních studentů do českých rodin během jejich studií v České republice. Autorka se zaměřuje na procesy interkulturního a transkulturního soužití v těchto rodinách.

Zaměření práce: AFS; rodina; hostitelství; zahraniční studenti

Jazyková a stylistická úroveň práce: Po jazykové i stylistické stránce je práce zpracována na dobré úrovni. Gramatické chyby a stylistické chyby se vyskytují zřídka, objevují se zejména drobné překlepy (I. Světová válka se nepíše s velkým s) nebo problémy s čárkami.

Rozsah práce: Střední rozsah, 48 stran včetně obsahu, bibliografie i dalších příloh.

Použitá literatura: Bakalářská práce pracuje s fundovanými zdroji. Celkově je text založen na 31 tištěných zdrojích a na 8 internetových zdrojích. Z toho jeden internetový zdroj je pro mě nepochopitelný (Wikipedia [online]. Microsoft Teams. Wikipedia). I z toho důvodu, že se jedná o Wikipedii, se dá chápat jako problematický (Wikipedie se sice profesionalizuje, ale stále ji nelze úplně důvěřovat).

Formální stránka práce: Po formální stránce je práce včetně poznámkového aparátu zpracována požadovaným způsobem.

Celkové hodnocení a kritické poznámky:

Autorka ve své práci představuje poměrně zajímavé studentské pobyty v českých hostitelských rodinách, které organizuje AFS (American Field Service). Autorka rozebírá soužití z hlediska interkulturní, multikulturní a transkulturní perspektivy a používá širokou paletu přístupů, jak by se dal vzájemný vztah mezi hostiteli a studenty konceptualizovat (konkrétně akulturace, kulturní relativismus, předsudky a stereotypy, diverzita, představy vs. realita, porozumění a konflikt, socializace a adaptace), až to někdy problematizuje jasné směřování celé práce. Čtenář i díky tomu může mít pocit, že čte spíše teoretické pojednání o tom, jak lze konceptualizovat vztahy mezi příslušníky dvou odlišných kultur, než aby četl o konkrétní podobě vztahů mezi studenty a hostitelskými rodinami. Při čtení celé práce pak musí čtenáři nutně vyvstat některé konkrétní otázky spojené s AFS, které by zasloužily zodpovězení. Např. proč se program AFS zaměřuje na Českou republiku (s. 11)? To se však z práce nedozvídáme.

Autorka se nevyvarovala jedné standardní chyby. Zatímco na několika místech používá neosobní formu psaní (Během vyprávění jsme šli chronologicky od samotného rozhodnutí pro hostitelskou činnost; s. 9), jinde používá ich-formu (Zazní i můj osobní pohled na vědomou práci s diverzitou, zejména v rodinném prostředí, jelikož to je hlavní téma této práce, s. 18). Toto by se nemělo nejen v kvalifikačních pracích objevovat, navíc to vede k určitému zmatení čtenáře.

Další výtky, která je patrná v jiných částech textu, je jistý esencialismus. Autorka např. používá termíny jako „vrozené vlastnosti“ (s. 28) a to přeci musíme odmítnout, protože žádné vrozené vlastnosti člověka neexistují. Autorka si tak na několika místech své práce zahrává s biologickým determinismem. Jindy příliš zobecňuje - např. píše o vlivu medií a jejich destruktivnímu dopadu na úlohu rodiny (s. 27), ale takhle přeci nelze média generalizovat.

Co se týče celkového vyznění obsahové části, tak si nejsem zcela jistý, jestli autorka správně rozklíčovala pojmy multikulturní, interkulturní a transkulturní, protože definiční body pojmů interkulturní a transkulturní nejsou příliš vymezené a tvoří (více méně) navzájem komplementární výrazy.

Zklamáním ale byla metodologická část. Jde zejména o rozsah empirické části práce, který čítá pouze jednu stranu (!). Také v samotné metodologii se objevují problematické body – autorka např. uvádí: „Dotazovaní respondenti s výzkumem dobrovolně souhlasili – splnila jsem tedy povinnost mít informovaný souhlas účastníka.“

Ovšem informovaný souhlas je písemného charakteru, zatímco souhlas v případě dotazníku je něco jiného (zde nemusí být písemný souhlas, ale stačí ústní forma souhlasu a/nebo odevzdání vyplněného dotazníku). S tím ale souvisí i jeden závažný problém – autorka v metodologii píše o použití polostrukturovaných rozhovorů a o zúčastněném pozorování, ale empirický výzkum uvádí jako výsledky „dotazníkového šetření.“ Byly tedy použité dotazníky nebo rozhovory? Dále v metodologii chybí popisování lokality výzkumu, způsob shánění participantů nebo limity výzkumu.

Autorka také píše, že při dotazování neartikulovali participanté negativní dopady ohledně hostitelství a nebylo tak „v podstatě o čem psát.“ To je velice zarážející, protože a) se až nechce věřit, že AFS a studentské pobyty neměly nějaké negativní dopady, speciálně pokud je autorka artikuluje v části ohledně kulturního šoku (s. 30-33), b) autorka zřejmě použila polarizovanou „optiku“ v podobě dobré-špatné, c) možná byl dotazník/rozhovor špatně strukturován?, anebo d) je důvodem idealizace participantů, protože rozhovory byly vykonávány po dlouhé době? Celkově jsem pak napočítal celkem osm participantů a to je i pro kvalitativní, natož pro kvantitativní výzkum poněkud málo. Slabou metodologickou část vidím jako významný problém celé práce.

V průběhu čtení by se dalo očekávat, že teoretická část nás dovede k empirické části, kde autorka dostatečně zdůvodní a zlegitimizuje své teoretické koncepty. To se však nestalo, protože výzkum působí pouze jako „přívěšek“ k teoretické části. Celá struktura práce tak nutně působí dojmem, že autorka přiznává participantům identifikační prvky abstrahované z teoretické části a práce je tak spíše úvahou o tom, jaká by mohla pozicionalita participantů být, než jaká skutečně je. Ačkoliv problematické, lze autorčinu práci doporučit k obhajobě.

Otázky oponenta práce:

- Mohla byste na základě odborné literatury upřesnit v čem je rozdíl mezi transkulturním a interkulturním pojetím?
- Jak by „správně“ měla vypadat metodologie?

Datum: 3.1. 2022

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.